

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

สังคมไทย ในปัจจุบันเป็นสังคมสารสนเทศ หมายถึงมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน สังคมสารสนเทศนั้นเป็นสังคมที่ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญยิ่ง การตัดสินใจในการทำงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนต่างจำเป็นที่จะต้องอาศัยสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น การจัดเก็บและรวบรวมสารสนเทศที่มีลักษณะเดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน การจัดทำฐานข้อมูล จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแหล่งรวบรวมสารสนเทศและแหล่งบันทึกข้อมูลให้ผู้ใช้หลายคนหรือหลายหน่วยงานได้ใช้ร่วมกัน (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2538: 18)

สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Base Society) ที่มีการเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมเพื่อให้คนไทยทุกคนมีสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องเป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวันของทุกคนไปจนตลอดการสิ้นอายุขัย เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ของคนทุกคนในทุกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จากความสำคัญดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนในสังคมมีความต้องการการใช้สารสนเทศเป็นอย่างมาก เพราะสารสนเทศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต การศึกษา และการนำไปใช้ประกอบอาชีพ การเพิ่มพูนโอกาสได้รับรู้สารสนเทศสร้างข้อได้เปรียบต่อการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล ปัจจุบันสารสนเทศมีการแพร่หลายไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลและระบบประยุกต์สารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างสารสนเทศ และการนำสารสนเทศไปใช้งานด้านต่างๆ (สุชาติ กิระนันท์, 2541: 2)

การจัดทำฐานข้อมูลจำเป็นต้องนำโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลมาพัฒนาเพื่อการจัดเก็บสารสนเทศที่มีลักษณะเดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน โดยต้องคำนึงถึงลักษณะและคุณสมบัติของระบบจัดการฐานข้อมูล(DBMS – Database Management System) เพราะระบบการจัดการฐานข้อมูลจะต้องเป็นโปรแกรมที่มีความสามารถในการจัดการฐานข้อมูลด้านต่างๆ ได้แก่ การใช้คำจำกัด

ความข้อมูล ระเบียบ(Record) เขตข้อมูล (Field) และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเขตข้อมูลในระเบียบ การประมวลผล การปรับเปลี่ยนแก้ไขข้อมูล และการกำหนดควบคุมการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ได้อย่างเป็นระบบ (จรณิต แก้วกังวาล, 2538: 54) เช่น การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุดของสถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้นำโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล Alice for Windows มาใช้ในการจัดเก็บและค้นคืน หรือฐานข้อมูล SWUA ของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฯลฯ ซึ่งสามารถสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้ด้วย การสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเครือข่ายทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารรวดเร็ว ประหยัดเวลา ดังนั้น การพัฒนาระบบฐานข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน บ่งบอกความภาคภูมิใจและภูมิปัญญาประจำชาติ ซึ่งรัฐบาลเห็นความสำคัญจึงจัดโครงการหนึ่งชุมชนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (otop) ซึ่งนับว่าเป็นโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาสินค้าไทยในระดับรากหญ้าให้ออกสู่ตลาดโลกได้ คิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แต่ละท้องถิ่นผลิตขึ้นโดยมุ่งส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมและศิลปะประดิษฐ์ในครัวเรือน เพื่อเพิ่มรายได้ ควบคู่ไปกับการดำรงคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติ จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมอยู่ในรูปผู้ผลิตชุมชนมี 98 ราย มีสมาชิกจำนวน 1,611 คน แยกผลิตภัณฑ์เป็น 5 กลุ่ม (ข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี, 2548: 7-13) นอกจากนี้ ยังมีสถาบันอุดมศึกษาคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมจากผลงานนักศึกษา รูปแบบการเผยแพร่สารนิเทศด้านผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมนั้นอยู่ในรูปเอกสาร ตำราวิทยุหรือโทรทัศน์ แต่ยังไม่มีการเผยแพร่ในฐานข้อมูลออนไลน์ในภาพรวมทั้งจากผู้ผลิตชุมชนและสถาบันอุดมศึกษา

ดังนั้น การเลือกระบบจัดการฐานข้อมูลให้มีความเหมาะสมกับการจัดเก็บสารนิเทศด้านผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม ซึ่งมีลักษณะข้อมูลเป็นทั้งข้อความและรูปภาพนั้น จะต้องเป็นโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลที่มีคุณสมบัติในการประมวลได้ดีกับข้อมูลที่อยู่ในลักษณะข้อความและรูปภาพ และต้องสามารถประมวลได้ดีกับระบบภาษาไทยด้วย

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจังหวัดปทุมธานีเพื่อบริการวิชาการแก่สังคมบนอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ผลิตสินค้าชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ ลดความซ้ำซ้อนของผลิตภัณฑ์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ตลอดจนนักวิชาการ นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ ออกแบบและสร้างฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจังหวัดปทุมธานีบนอินเทอร์เน็ต
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อประสิทธิภาพฐานข้อมูลด้านการออกแบบ หน้าจอฐานข้อมูล ด้านเนื้อหาและด้านการสืบค้นฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดปทุมธานีประเภทของประดิษฐ์และของใช้ จำนวน 42 กลุ่ม และประเภทเครื่องแต่งกาย จำนวน 10 กลุ่ม
2. ศึกษาผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 8 ประเภท ได้แก่ ดิน ไม้ ไม้ไผ่-หวาย ทอ-ย้อม รัก หนัง โลหะ และหล่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจังหวัดปทุมธานี หมายถึง 1.ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี (OTOP) ที่ได้รับการคัดสรรOTOP Product Champion (OPC) จังหวัดปทุมธานี ประจำปีพ.ศ.2549 ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก จำนวน 111 ผลงาน และประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย จำนวน 36 ผลงาน 2. ผลงานศิลปนิพนธ์ด้านหัตถกรรมของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตั้งแต่พ.ศ. 2546 - พ.ศ.2551 จำนวน 8 ประเภท ได้แก่ ดิน ไม้ ไม้ไผ่-หวาย ทอ-ย้อม รัก หนัง โลหะ และหล่อ จำนวน 142 ผลงาน

ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรม หมายถึง ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่สามารถบันทึกข้อมูลเพิ่มเติม แก้ไข สืบค้นได้ โดยจัดเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไว้ที่คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา
2. การจัดหาและรวบรวมข้อมูล
3. การออกแบบฐานข้อมูล
4. การพัฒนาระบบ

5. การทดสอบระบบ
6. การประเมินประสิทธิภาพฐานข้อมูล
7. การเผยแพร่และให้บริการบนอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตคือ ทราบรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเดิมที่มีอยู่ในตลาดปัจจุบัน ช่วยลดความซ้ำซ้อนของผลิตภัณฑ์
2. ได้ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เป็นการบริการความรู้แก่ประชาชน ให้สามารถนำรูปแบบและความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ
3. นำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ คือ ผู้ผลิตทราบรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรูปแบบใหม่ที่ผลิตโดยนักศึกษา อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า
4. เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา อาจารย์ในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความพร้อมในการเป็นผู้สร้างผลผลิตให้กับชุมชนและสร้างรายได้ให้กับชุมชน
5. เป็นแนวทางในการนำระบบฐานข้อมูลไปพัฒนารูปแบบการจัดเก็บ การสืบค้นและการเผยแพร่สารนิเทศทางด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรม